

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

72. An Pontifex possit dispensare, ut simplex Sacerdos ex commissione conferat Ordinem Presbyteratus? Et notatur potestatem committendi hoc ministerium, jure divino Pontifici Summo, & Exclesiae ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

Ordinis, art. 1. num. 5. ubi sic asserit. Altera pars proportionis de Subdiaconatu, & Diaconatu, patet ex privilegio per Innocentium Octavum anno Domini 1488. concessio Abbatibus Cistercij, & quatuor filias, quo Abbas Cistercij potest quibuscunque Monachis sui Ordinis & reliquis Abbatibus dictarum filiarum Religiosis suorum Monasteriorum conferre valide, & licite ordines Diaconatus, & Subdiaconatus: quoque privilegio dicti Abbates non tantum ante Tridentinum Concilium vis sunt, sed etiam & hoc ipso tempore adhuc vtuntur, videntibus, nec repugnantibus, in dō consentientibus, & probantibus Episcopis in quorum Diocesi prædictæ Abbatia sunt constitutæ: nam dicti Religiosi à suis prædictis Abbatibus in Subdiaconos, & Diaconos ordinatos, & ad se pro suscipiendo ordine Presbyteratus litteris, cū obedientia suam Abbatum, sine ulla difficultate, vel scrupulo conscientia ordinant Sacerdotes: Igitur cum à facto ad posse valeat consequentia, & hæc præxis nunquam fuerit reprehensa, vel à Summo Pontifice, aut Episcopis: sed potius ipso vlu confirmata: sit, vt recte dicamus, simplices Sacerdotes, de quorum dimittat conditione (quantum spectat ad Ordinarium Ecclesiasticorum collationem) sunt prædicti Abbates, posse per dispensationem Summi Pontificis etiam conferre Subdiaconatus, & Diaconatus ordines: Huiusque Ylambertus. Et de ordine Subdiaconatus idem sentit aliter Socius Sorbonicus non minus doctus, & eruditus Franciscus Haller de Sacris electionibus, & ordinat. sect. 5. cap. 1. §. 3. per totum; licet §. 5. de Diaconatu probabiliter hoc negat; sed Petrus de San Ioseph doctor Gallus in Theol. Sacram. approbata à Doctoribus Sorbonicis Hobber, & Bolle, cap. 36. resol. 1. sic ait: Satis certum videtur ex commissione Supremi Pontificis posse Sacerdotem non Episcopum Diaconatum, & Subdiaconatum conferre. Itaque Ratio verò possibilissima pro hac firmanda sententia, sumenda est ex eo quod Pontifices aliquando id fecerint, vt credamus ita Christum instituisse hoc Sacramentum, vt etiam tanquam à Ministro extraordinario, & ex commissione conferri possit à Presbytero, idē merito Auctores huius sententia ad facta prædicta, & similia inuestiganda recurrunt; neque enim credendum est, in re tantum momenti permisisse Deum Summos Ecclesie Pastores à recto tramite deservisse: Imò ex illo à simili possumus etiam rationem deducere non omnino contemnendam, quia non minus est proprius, & ordinarius Minister Confirmationis Episcopus, quam Ordinis, & tamen ex commissione potest eius administratio Presbyteris conceci, vt ibidem probauimus: ergo pari ratione id possumus colligere pro administratione Ordinis. Fundamentum verò pro vtroque Sacramento contemnendum non est: quamvis enim Sacerdos non habeat proximam, ordinariamque potestatem, habet tamen radicalem; tota enim radix potestatis in Corpus Christi mysticum est in potestate, quam habet Sacerdos in Corpus Christi verum. Vnde fit, esse capacem vt possit eligi; eique committi, saltem extraordinarie prædicta potestas; tamen neque hæc, neque alia quævis ratio efficacitatem habere potest; sed omnino recurrendum est in omni materia Sacramentorum ad institutionem Christi, & hæc debet nobis innouescere ex aliqua traditione, vel auctoritate Ecclesie, nobisque probabilius innouescit ex privilegio adductis, & præsertim Innocentij VIII. concessum Abbatibus Ordinis Cisterciensis; nec est eut Coninch. tom. 2. disp. 20. dub. 9.

conclus. 4. privilegium hoc in dubio reuocet; nam ipsemet Valquez disp. 243. cap. 4. num. 39. testatur, se in quodam vetusto Codice Collegij Complutenfis, qui inscribitur, Collecta Bullatum Ordinis Cisterciensis, legisse Bullam, quæ concessum fuit ab Innocentio Octauo anno 1489. eiusdem Ordinis Abbatibus, vt sui Ordinis Monachis Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines conferre libere possint, & continetur in citata Compilatione Privilegorum, privilegio 118. & quoad Subdiaconatum, Minorisque Ordines testatur Victoria in Summa, num. 235. se vidisse Bullam Pontificis, in qua concedebatur eidem Abbatibus facultas eos Ordines conferendi suis subditis, & quoad Minores Ordines, constat etiam, quia modo ea facultas concessa est Cardinalibus etiam non Episcopis, & Abbatibus exemptis. Quamuis in Trident. sess. 7. cap. 10. de reformatione. Abbatibus, & aliis quibuscunque exemptis prohibitum sit, quando existunt intra aliquam dioccesim, id facere, nec vlli, nisi subdito regulari primam tonsuram, nec Miores Ordines conferre possint. Accedit, quod potestatem ordinandi testatur viri fide digni (vt ait Tannerus disp. 7. quest. 3. dub. 1. num. 30.) re ipsa concessisse Pontifices Prælati Franciscanis in Italia. Prædictaque privilegia etiam concessa fuisse testatur Rodrig. tom. Regularium, quest. 18. art. 3. Et hæc omnia docet Dicastillus vbi supra. Valent igitur Doctores Buedigalentes cum sua censura, sed ego sumiter existimo, totum corpus illius celeberrimæ Academicæ in talem censuram non iuisse, sed solum paucos professores ex priuata emulatione cum quibudam Viris Doctis.

Sup. his supra in Resol. 68. signanter in §. Sed prorsus, & seq. & in alia Resol. eius not. pro Cardinalibus.

RESOL. LXXII.

An Pontifex possit dispensare, vt simplex Sacerdos ex commissione conferat Ordinem Presbyteratum?

Et notatur potestatem committendi hoc ministerium iure Diuino Pontifici Summo, & Ecclesia conuenire. Ex part. 8. tract. 1. Resol. 36.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Opatouius de Sacram. tract. de Ordine, disp. 5. num. 16. Candidus tom. 4. disp. 4. art. 3. dub. 17. & alij communiter: & idē Auerfa de Sacram. Ord. quest. 3. sect. 3. ita asserit: Extra dubitationem etiam esse debet non posse Sacerdoti non Episcopo committi ordinationem alterius Sacerdotis, seu collationem Ordinis sacerdotalis. Ita Doctores communiter asserunt, vel supponunt. Et merito: quia cum iam constet, ministerium ordinarium esse Episcopum, non debet sanè, nec potest hoc ministerium extendi ad alium per commissionem absque solido antiquitatis fundamento: quæ pro huius rei persuasione sufficit, si nullum tale fundamentum reperitur. Ita Auerfa: vnde Granadus in 3. part. controu. 9. tract. 2. disp. 2. num. 4. obseruat nullum Doctorem, quem ipse legerat, dubitare de hæc re. 2. Sed vir doctus non omnes Doctores legerat: nam glossa in can. perueni, dist. 95. Innocentius IV. in cap. 4. de Consecrat. num. 4. Panormitanus num. 4. Angelus verb. Ord. 2. num. 2. & Aurcolus apud Capreolum in 4. dist. 25. quest. 1. art. 2. affirmatiuam sententiam docuere, quam ego in fauorem Sedis Apostolicæ, & auctoritatis Summi Pontificis satis probabilem existimo, & illam ex neotericis docent Valquez in 3. part. tom. 3. disp. 241. cap. 4. num. 40. Ochagauia de Sacram. Ord. tract. vnic. quest. 7. n. 11. Hurtadus tract. de Sacram. Ordinis, diff. 18. & alij. 2. Probat

Sup. hoc in tom. 2. tr. 5. Resol. 27. §. Partem, cursum ad medium; & in tom. 4. tr. 8. lege doctrinam Res. 5. per totam, signanter paulo post initium, a vers. Vnde colligit.

ANNAE
OMNIA
TO. III. IV. V
E. III

2. Probatur *primò* ex Eugenio I V. in suo Decretum ait: Ordinarius minister huius Sacramenti (nempe Ordinis) est Episcopus, quia eo iudicat, non Episcopus posse ex commissione esse ministrum Sacramenti Ordinis, ac proinde omnium dictarum ordinationum, quia omnes sunt Sacramenta, & non est maior ratio vnius, quam alterius. Et quamuis ordinatio Episcopi sit Sacramentum, tamen nequit esse minister principalior illius; & ob discrimen inter ordinationem Episcopi, & inter ordinationem reliquorum ministrorum: quia Episcopus est superior omnibus aliis ministris, & indecens est, quòd ab inferiori benedicatur & consecratur, tanquam à principali ministro, & ob id creditur ex Christi institutione ordinationem Episcopi non posse committi non Episcopo, tanquam principali ministro.

3. Probatur *secundò* ex facto Ecclesiam Concilium Antiochenum can. 10. postquam concessit Chorepiscopis, ut ordinarer Lectores, & Subdiaconos, acque Exorcistas, addit Concilium hæc verba: Neque Presbyterum verò, neque Diaconum audeant ordinare (ut habet tertia quædam translatio) præter conscientiam Episcopi: ergo à contrario sensu, sciante, & consentiente Episcopo, bene possunt istos Ordines conferre: illi autem Chorepiscopi, probabile est, quòd non fuerint Episcopi. Ita sentiunt aliqui recentiores cum Ayala *de traditionibus Ecclesiasticis* 3. part. consider. 4. Probatur *primò* ex Ioanne III. *epist. vnic. in medio* 2. tom. Concilior. ubi ait: Chorepiscopos veros Episcopos non fuisse quòd ab vno tantum ordinati essent; & Damascenus *epist. 4.* idem defendit, dum dicit eos non esse Episcopos, quia minus, quam à tribus sunt ordinati; & can. 10. Concil. Antioch. quod oppositum indicat, dum ait: De Chorepiscopis, quamuis manuum impositionem Episcoporum perceperint, & ut Episcopi consecrati sunt, respondet Valquez *disp. 238. c. vlt.* ubi de hoc late disputat, per illa verba, & ut Episcopi sint consecrati, potius denotari non fuisse veros Episcopos, quia particula *ut*, diminuit.

4. Notandum est tamen hæc, quòd licet commissio huius ministerii Sacerdoti non Episcopo fiat ab homine, scilicet statuto Ecclesie, aut Summi Pontificis voluntate; tamen potestatem committendi hoc ministerium iure diuino Pontifici Summo, & Ecclesie conuenire; sicut etiam de potestate committendi ministrum Confirmationis dici solet: nam circa materiam, formam, & ministrum Sacramentorum, nihil potest Ecclesia mutare, aut statuere, nisi diuino iure id ei commissum sit. Hæc autem potestas non aliunde melius colligi potest, quam ex ipso facto Ecclesie, quæ diuino Spiritu ducitur.

RESOL. LXXIII.

An Summus Pontifex ante consecrationem possit concedere simplici Sacerdoti, ut conferat minores, & maiores Ordines?

Sed. notatur, quod licet Minister Ordinarius Sacramenti Confirmationis sit Episcopus ex commissione tamen Pontificis potest esse simplex Sacerdos. Ex part. 8. tract. 1. Resol. 37.

§. 1. Respondeo affirmatiuè cum Ioanne Prapposito in 3. part. *quest. vnic. de sacram. Ordin.* dub. 13. num. 122. ubi sic ait: Omnino ergo verius est simplicem Sacerdotem posse ex concessione Pontificis, non solum minores, sed & maiores Ordines, Subdiaconatum, & Diaconatum conferre, etiam in ratione Sacramenti. Quam potestatem potest concedere Pontifex etiam nondum consecratus

in Episcopum, quia hæc auctoritas non conuenit Pontifici ratione consecrationis Episcopalis, sed ratione summe iurisdictionis, quam habet in Ecclesiam, quam supremam potestatem obtinet posita legitima electione etiam ante consecrationem Episcopalem. Ita ille.

2. Notandum est tamen hic obiter, quòd, sicut probatum est, minister ordinarius Sacramenti Ordinis est Episcopus, & tamen ex commissione Summi Pontificis potest esse simplex Sacerdos. Sicut etiam, licet minister ordinarius Sacramenti Confirmationis sit Episcopus, ex commissione Pontificis, potest esse etiam simplex Sacerdos. Probatur, quia, ut obseruat Granadus in 3. part. *controu. 5. tract. 2. disp. 1. num. 5.* Concilium Florentinum in decreto Eugenii, discretè testatur se ipsa ita factum fuisse. Et sine dubio, id non reprobat, sed approbat: quòd autem factum fuerit, constat ex Gregorio Papa *lib. 3. registri, epist. 26.* qui, cum prohibuisset confirmationem exhiberi à simplici Sacerdote, & inde in Sardinia scadalum, aut potius tristitia oriretur, sic eos consolatus est: Nos quidem secundum vsum veterem Ecclesie nostræ fecimus, sed si omnino hæc de re aliqui contristantur, ubi Episcopi desunt, ut Presbyteri etiam in frontibus baptizandos Christum tangere debeant, concedimus. Vbi discretè Summus Pontifex non solum permittit, sed etiam concedit à Presbyteris in casu necessitatis, Confirmationis sacramentum ministrari: nec dici vlla ratione potest, tantum Pontificem in re tanti momenti errasse, & sine sufficiente ratione declarasse, id licere in prædicto euentu. Et ita etiam Gregorius XII. concessit hoc Patribus Societatis pro India; vt tradit Præpositus in 3. part. *quest. 72. art. 11. dub. 2. num. 49.* Sed de hac questione alibi fusiùs.

RESOL. LXXIV.

An Pontifex possit dare licentiam, & facultatem ut Diaconus alium Diaconum, vel saltem Subdiaconum ordinet? Ex part. 8. tract. 1. Resol. 38.

§. 1. Negatiuè respondet Syluester *verb. Ordo* 3. 9. 7. Victoria in *Summa* 233. & D. Thom. in 3. part. *quest. 38. art. 1. ad 3.* Sed contrarium tenuit glolla in *cap. gnatio, de consuetud.* Probatur: quia est, qui alium ordinat, & illum ad Ecclesiasticum Ordinem eleuat, eundem habeat dignitate superare; tamen etiam Diaconus Subdiaconum dignitate antecellit, & Subdiaconus alios in minoribus Ordinibus constitutos: ergo. Deinde, Diaconus, vt à Papa ad tale officium delegatus, esset alio Diacono superior, licet in eodem Ordine conuenirent; non enim ex vi sui Ordinis, sed ex potestate sibi commissa tale munus exeret. Accedit ex Pontificis priuilegio vnum Episcopum posse ab alio solo consecrari, licet ex digna institutione ad eius consecrationem tres Episcopi requirantur: cur ergo non poterit vnus Presbyter ab alio, vel vnus Diaconus ab alio, de Pontificis mandato, & facultate plenitudine creati?

Et ideo ego hanc sententiam iudicio, & censura ipsius Summi Pontificis remitto.

RESOL. LXXV.

An Pontifex possit dispensare, ut femina prima tonsuræ, vel minoribus Ordinibus initietur? Et an femina iure diuino sit incapax Sacramenti Ordinis?

Et